

शासकीय, निमशासकीय किंवा खाजगी
जमिनीवरील अनधिकृत झोपडपट्ट्या व
अन्य बांधकामे पावसाळ्यात न
तोडण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग

शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण २०००/प्र.क्र. १३९/ज-१
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२, दिनांक:- १० फेब्रुवारी, २००१

- बाबत:** १) शासन परिपत्रक, म. व. व. वि. क्र. एलईएन १०७८/१६२०४ / प्र. क्र. ६८६/जी-३
दिनांक १-६-१९७८
२) शासन परिपत्रक म. व. व. वि. क्र. लोलेस १०९५/अतिक्रमणे/१०९५/प्र. क्र. ४९/ज-१,
दि. २०/५/१९९९
३) शासन परिपत्रक, म. व. व. वि. क्र. लोलेस १०९५//अतिक्रमणे/१०९५/प्र. क्र. ४९/ज-१
दिनांक १८-६-१९९९
४) शासन निर्णय, गृ. नि व वि. स. वि. क्र. न्यायाप्र १०००/प्र. क्र. ११८/झोपनि-२
दिनांक ५-६-२०००
५) शासन परिपत्रक, नगर विकास विभाग क्र. अनबां १७२०/३४६/प्र. क्र. ६०/२०००/नवि-२०,
दिनांक २३-६-२०००

परिपत्रक:

वरील विषयासंदर्भात उपरोक्त शासन निर्णय/शासन परिपत्रकान्वये महसूल व वन विभाग,
नगर विकास विभाग आणि गृहनिर्माण व विशेष सहाय्य विभाग यांच्या तर्फे शासकीय, निम- शासकीय
किंवा खाजगी जमिनीवरील अनधिकृत झोपडपट्ट्या किंवा अन्य अनधिकृत बांधकामे तोडण्यासंदर्भात
वेळोवेळी आदेश निर्गमित करण्यात आलेले आहेत. शासनाच्या या तिन्ही विभागाकडून निर्गमित
झालेले उपरोक्त आदेश/निर्णय हे शासकीय, निम-शासकीय व खाजगी मालकीच्या जमिनीसंदर्भात
वेगवेगळ्या तिन्ही तसेच वेगवेगळ्या क्षेत्रासाठी लागू करण्यात आलेले आहेत. या सर्व आदेशांमध्ये
एकत्रीपणा असावा या दृष्टीने शासन आता पुढीलप्रमाणे आदेश देत आहे.

ज्यातील शासकीय, निम-शासकीय किंवा खाजगी जमिनीवरील अनधिकृत झोपडपट्ट्या
किंवा अन्य अनधिकृत बांधकामे निष्कासित करण्याबाबत शासनाचे महसूल व वन विभाग, नगर
विकास विभाग आणि गृहनिर्माण व विशेष सहाय्य विभाग यांच्याकडून वेळोवेळी शासन निर्णय/आदेश
नि. उ. निर्गमित झालेले आहेत. त्याचप्रमाणे ही बांधकामे पावसाळ्यात तोडू नयेत अशा सूचना देखील
या विभागाकडून वेळोवेळी देण्यात आलेल्या आहेत. या द्वारे पुनः एकवार असे आदेश देण्यात येत
आहेत की, राज्यातील सर्व शासकीय, निम-शासकीय अथवा खाजगी जमिनीवरील अनधिकृत
झोपडपट्ट्या किंवा अन्य अनधिकृत बांधकामे यापुढे दरवर्षी पावसाळ्यात म्हणजेच दि. १ जून पासून

दि. ३० सप्टेंबर पर्यंतच्या कालावधीमध्ये पाडण्यात येऊ नयेत. हे आदेश पुढील प्रकरणामध्ये लागू होणार नाहीत:-

- १) दि. १ जून पुर्वी बांधलेली व प्रत्यक्ष निवास असलेली निवासी बांधकामे व निवासी झोपड्या सोडून अन्य बांधकामे/अनधिकृत झोपड्या/अतिक्रमणे.
- २) दि. १ जून नंतर पावसाळ्याचा फायदा घेवून होत असलेली सर्व प्रकारची अनधिकृत बांधकामे/अनधिकृत झोपड्या/अतिक्रमणे.
- ३) बृहन्मुंबईत तसेच अन्य शहरात ज्या ठिकाणी झोपडपट्टी पुनर्वसन योजना हाती घेतली आहे व ही योजना रूबविण्यासाठी पात्र/अपात्र झोपड्याचे चालू पावसाळ्याच्या कालावधीत निष्कासन करून जागा मोकळी करणे अपरिहार्य आहे, अशी खात्री झाल्यास अशा ठिकाणांच्या झोपड्या.

४) ज्या ठिकाणांच्या झोपड्या निष्कासित करण्याबाबत न्यायालयाने आदेश दिले आहेत.

वरील आदेश नगर विकास विभाग आणि गृहनिर्माण व विशेष सहाय्य विभाग यांच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

26/09/23

(स. शे. पडवेकर)

कार्यासन अधिकारी,

महसूल व वन विभाग.

प्रति

सर्व विभागीय आयुक्त

